

د

خوشحال خان خټک

د خلوریزو غورچاڼې

Ketabton.com

ته یو طلسم یې، بې اعتباره
له خاکه، باده، له آبه، ناره
اول هم هېڅ وې، بیا به هم هېڅ شې
په ځان خبر شه، د خدای د پاره

تیرا مې ولیده، راغلم تر سواته
پښتون مې ولید، دا لوی لوی ذاته
عقل همت مې، د چا نه ولید
په بېرته راغلم، ناست یم ملا ماته

چرته غره ولاړې، په باد مغروره

حباب ته گوره، بلا دې دوره

نیستی هستي یې، فنا کېدل دي

واړه ستا چار ده، درته حضوره

چې په کې لوی شي، بې مصلحته

خونه خالي شي، له برکته

تر بد بخت زویه، نېکبخته لور ښه

فرزند دې نه وي، بې سعاده

چې د شيخيه، نمط لرينه

شيخي دې کاندې، په ږيره سپينه

خواني به ولې، ابته ځينه

ښه مخ دې گوري، شراب دې څښينه

خو تجربه نه کړې، خپل زويه، ورونه

هومره د ديو، په کار مه مونه (مونډل = وياړل)

زويه هغه دی، چې ځان څرگند کا

گنه بهتر دی له زويه، لونه

خو چې توانېږې، هومره نافع اوسه
تل تل د نېکو د خصلت واضع اوسه
سود يې تر جود تر کرم د پاسه دی
د خدای د پاره متواضع اوسه

خومره دې خوا ده، وما ته ډکه
چې تشوې يې، په ما فلکه
هم دې پيري کړه، په ما تعيينه
هم دې مېرځي کړه، د مغول رالکه

حیران یم پاکه، پروردگاره
تا چې پیدا کړل، دا دواړه داره
محتاج هېڅ نه یې، د څه د پاره
دا هومره نقش، هومره نگاره

خپله خبره، ده مرغله
بې فکره مه وایه، خپله خبره
پند مې په یاد لره، که مې نېکخواه گنې
څو چې توانېږې، خبره نغره

خواره حیرانه، بني آدمه

په هېڅ غمجنه، په هېڅ بې غمه

خاندې، وژارې، وژارې، خاندې

دا چار دې تل وي، له عمره سمه

خواره حیرانه، بني آدمه

چې دې خمیر دی، خاورې له غمه

یو دم که وخاندې، په دا دنیا کې

بیا دې ژړا وي، په څو څو دمه

د چا چې ډک وي، زړگی له رازه
که په ویل یې، نه کا خوله وازه
یا یې له خولې نه، څه بوی روان شي
یا به یې رنګ وي، د مخ غمازه

د خپل غلیم سره، په توره جنګ کړه
نه چې ښکښلې، د ښځو رنګ کړه
پرهار په زړونو، د ژبې مه ږده
د نامردۍ، له کاره ننگ کړه

د ښو خبره ده، په هر چا فرضه

درته به وکړم، پوره دوه عرضه

د بدخواه ومنه، د ښځو مه منه

له مرگه مه تښته، تښته له قرضه

د کوب و چوب دی، دا څو اقوامه

اوله عورته، واوره اې خامه

آسونه، خرونه، مریونه، وورکي

بل رعیت دی، په دا تمامه

د مرد چې نه وي، لمن خيرنه

پاک وي په ژبه، پاک وي په ژمنه

که زر بلا وي، اندوه دې نه کا

فرېښتي به واپوي، بلا له ده نه

د ملوکانو د قرب بامونه

لوړ دي پرې مه خېژه، په ډېر گامونه

که ناگهانه، ورځنې ورغړې

روغ به بيا نه مومي، خپل اندامونه

راشه بنېگنه، د ونو گوره

خپل ځان په نمر کا، بل کا تر سيوره

په سنگ يې ووله، مېوه درواچوي

خصلت له ونې، واخله اې وروره

سڅا په هر چا، په خپلو لا ښه ده

په ښو ويلو، ژبه گويا ښه ده

د ښو دلبرو، سره خدا ښه ده

خوشحال خټک ته، دنيا په دا ښه ده

سردار ته بويه، دا يو خو خيزه

چې مېړنى وي، زما عزيزه

داد و دهش لري، دين و دانش لري

نه بې راستۍ وي، نه بې تميزه

ښځه چې ځوانه ده، هومره صحت ده

خو چې زړه ده، هومره زحمت ده

اولاد چې بد راوړي، مېرمن مه وينه

اولاد چې ښه راوړي، وينځه نعمت ده

ښځه چې خلاصه وي، له هره عيبه
زړه يې خالي وي، له مکره، رييه
په مصلحت به يې، چپرته بيا مومې
مگر پيدا شي، چپرته له غيبه

غضب ملوک لره، دروغ ملا لره
بخل غني لره، فحش نسأ لره
دا خلور توکه، هرگوره بد دي
فکر چې راغی، په زړه کې ما لره

که راست گویی لري، پا که عفيفه ده
که زرخريده ده، په ذات شريفه ده
که لور د پير ده، که دا يې نه وي
بده، کثيفه ده، گنده، خفيفه ده

که سروري غواړې، د هرچا وړونی شه
پرده پوشي کوه، لکه پړونی شه
که بد گفتار دی، که بدکردار دی
چې عذرخواه شي، اواره کړونی شه

که سروري غواري، اواره کړونی شه
پاره دوزي کوه، نه پاره کړونی شه
چې بد له تا وکا، په خرڅ یې وسپاره
ته یې وکار ته، ننداره کړونی شه

که عقل ورک شي، له دې جهانه
هېڅ پاتې نه شي، اې زما جانه
هېڅوک به نه وایي چې زه نادان یم
هریو به ښه گڼي، ځان له لقمانه

که مرد یې مه پرېږده مردی له دسته

مرد دی د پاسه، ښځه ده پسته

مرد چې تر ښځې، پورې زبون شي

مردی یې نیست شوه، ښځه شوه هسته

که هر څو ښه ده، چې تېرېدونې ده

دنیا په پچه، نه پرېدونې ده

که ښه کړې، ښه کړه، که بد کړې، بد کړه

کرده د هېچا، نه هېرېدونې ده

له بدې اوسپنې، کره توره سازه
په غوڅول شي، بيا بد آوازه
که يې په منځکو، په عنبر کې ځای کړې
بدبوی به بيا ځي، له بده پيازه

له تا چې بيم کا، ورځنې بيم کړه
مه يې محروم کړه، مه يې نديم کړه
په زور که هر څو، د ده د پاسه يې
حذر ترې بويه، کار د حکيم کړه

مهر نېکانو سره جاوید لره
تل زړه له دویو سره سفید لره
بدان که هر څو لایق د بدو وي
نه چې یکلخت یې محروم نومید لره

نېکان عزیز دي، له خپله رویه
ښه کړه له بدو سره خوش خویه
په باغ کې هره ونه اوبه مومي
تروه ترخه وي، خوږه خوشبویه

وفا ترې مه غواړه، دا دوه درې څيزه

چې بې وفا دي، زما عزيزه

يو آس، بل ښځه، که هر څو ښه وي

درېيمه توره، ورسره نيزه

هند کې تورسکان دي، له موره پلاره

پښتانه واړه سره سپين اې ياره

تاثير که تخم، آب و هوا لري

ته واړه وگڼه، له کردگاره

یو بخت، بل عقل، دا دواړه څیزه

د مور له بطنه وي، زما عزیزه

که د څښتن دی، که د مری دی

که پې مېرمن لري، که پې کنیزه

آزار د خولې دی، آزار د لاس دی

له دواړو خلاص دی، هغه چې ناس دی

سړی به نه وي، هغه به دد وي

چې په دا دواړه، توکه الماس دی

امید که گورې، بهتر د یم دی
عطا پرې مه نیسه، که دې غلیم دی
چې له اعدا سره، په مدارا وي
دا کار د چا دی، کار د حکیم دی

اې چې حکیم و علیم دې نوم دی
ورکړې اخلي، کار دې معلوم دی
شیرین ژوندون دې، ورباندې تریخ کړ
خوشحال چې نه وژنې، حکمت دې کوم دی

بلبل د گل دی، گل د بلبل دی
بلبل هورې غواړه، هورې چې گل دی
مینه به پټه، د هېچا نه شي
خپل بوی د مېنکو، په ځان چغل دی

بنياد د چارې، په مصلحت دی
بیا د مردانو، په ښه همت دی
چې سره یو شي، دا دواړه توکه
واړه دولت دی، عزت، حرمت دی

په خصلتونو کې، عدل، انصاف ښه دی

له ښو، له بدو، سره زړه صاف ښه دی

چې څوک دې غاښ مات کا، ته یې هم غاښ مات کړه

که عذرخواه شي، غاښ یې معاف ښه دی

څوک چې آشتي غواړي، که دې غلیم دی

«والصلح خیر» ځای د تسلیم دی

عفو بهتره تر انتقام دی

نېکي په بدو کار د کریم دی

خوشحال که هرڅو، فاجر، فاسق دی

عیب یې مه کړه، شیخه! عاشق دی

چې پارسایان دي، په خپل خدمت ځي

د خدای د فضل، فاجر لایق دی

خوشرنگ تر بازه، مرغ زرین دی

باز مې په قدر کې، ترې صد چندین دی

څه شو که لوی لوی، وزر پرې پورې وي

کرگس کرگس دی، شاهین شاهین دی

د کور پرېښونه، شرم پیغور دی
هر ځای چې وزېږې، هغه دې کور دی
په هر کال یې، په ځاله تاخت کېږي
هغه شاهین دی، هغه یې کور دی

د ما د یار، په یاری کار دی
که مسلمان دی، که زناړ دار دی
که مهر مینه وفا راستي لري
نور څه یې مه گوره چې پوره یار دی

سړی که ښه دی، په ښه گفتار ښه دی

گفتار که ښه دی، په ښه کردار ښه دی

گفتار صورت گڼه، کردار معني دی

چې سره یو شي، دا دواړه کار ښه دی

سل دوستان لږ دي، یو دښمن بد دی

چې ډېر دښنه لري، ځای یې لحد دی

په ښه سلوک سره، پردي خپلېږي

چې خپل پردي کا، کله بخرد دی

بنايست د ښځې، د مار يکسان دی
ظاهر يې مه گوره، باطن يې وران دی
ښځه په زړه کې، خو خو بلا لري
که مار په خوله کې، د زهرو کان دی

ښکاره په هر څه، د چارې بند دی
قدر له ښځې، د مرد دوه چنډ دی
ځينې سړي دي، چې ډيره برېت لري
جوړ يې له ښځې، سره پيوند دی

عقل د مځکې يا د آسمان دی
چې دواړه نه لري، هغه حيوان دی
عقل د مځکې، د مور د نسه دی
چې د آسمان دی، د دبستان دی

نی چې واهه شي، وایي عذاب دی
چې غیبتونه کړي، مگر ثواب دی؟
غیبت تر زنا نه تېری یادېږي
نی منع شوی، په کوم کتاب دی؟

هغه چې لمونځ نه کا، که دې خپل پلار دی
ادب یې هېڅ مه کړه، په دین کې خوار دی
پرېږده چې ومري، زړه سوی پرې نه بویه
که په فاقه کې، لیل و نهار دی

هندو چې بت و ته هسې نسکور دی
مومن مخ ایښی د کعبې په لور دی
دا دواړه توکه، رسم و عادت دي
ویده عالمه، مطلب څه نور دی

هنر چې نه لري، که مې پسر دی

چې څوک يې یاد کا، درد مې د سر دی

که بېگانه وي، چې یگانه وي

یا مې لېمه دی، یا مې ځیگر دی

بار د اوبنانو په خرونو لېږن نه شي

جامر د مستانو په صوفیانو څېښ نه شي

د وینې له حاله ویده خبر نه دی

څو چې له خپله خوبه نه راوینې نه شي

ٻانه ڪه هر ڇو د سترگو زب لري

چي ورڪاره شي، بلا آسب لري

زويه ڪه بنه دي، تور دي د سترگو

زويه ڪه بد شي، ماران د چب لري

اور وړانده ته په تاو مفهوم شي

وسترگور ته څرگند معلوم شي

هغه چي پرېوځي واور ته رنگ واخلي

هر څوک خبر دي چي اور يې نوم شي

بدخواه دې کوم دی، چې دې په بدو ویاړي
نېکخواه دې کوم دی، چې دې بهبود غواړي
که هرڅو خوی د پرښتو حاصل کړې
له چا به ته ژاړې، څوک به له تا ژاړي

بته تل لامبي، اوبه تل مومي
بدبوی یې ولې، له تنه درومي؟
بدبوی یې ځکه درومي له تنه
هره بلا ځي، د دې تر کومي

پرې مې سلام دی، هغه چې می خوري
خدای یې دارو کړه که په دود یې دی خوري
اول خلوت، بیا ښه صحبت بویه
می دې په صوت د چنگ و نی خوري

پنځه دې گوتې دي، که یوه نه وي
د نورو گوتو، چار به دې څه وي؟
د لاس خوبی ده، په پنځو گوتو
چې سره جوړې وي، کار به دې ښه وي

پونڊه په اور کې، ګونه ګونه شي
کاڼۍ په اور کې، گچ يا چونه شي
عادت به هېچرې د ناکس نور نه شي
که اور يې پورې په درونه شي

په باغ په راغ کې، کرل هرڅه شي
په خپل خپل اصل، بيا واړه وشي
که لويول يې په شودو پي وي
مولۍ مولۍ ده، نور څه به نه شي

په خپله پوهه، که ذوفنون وي
ویل چې نه مني، په کې جنون وي
دولت ته ورسې، ټینگ یې ونه نیسي
قابل یې مه ګڼه چې، په رای زبون دی

په دا به پوه شي، هغه چې کس وي
ډېرې رمې لره، یو شرمښ بس وي
چې یو بڅری، د اور پیدا شي
په مخ یې وړی، انبار د خس وي

په رنگ په خوی کې، سره پرخی وي

په مرتبو کې سره تېری وي

یو سیند تر بله پورې لکه لښتی وي

یو غر تر بله پورې لکه غونډی وي

په زړه کې خړیکه، د ښکاري ولاړه شي

هی هی نارې وهي، بوږه یې غاړه شي

چې سره ونښلي، د ښکار بازونه

زرکه د دواړو، له منگولو ولاړه شي

په سړيتوب کې، واړه يکسان دي

که مومنان دي، که کافران دي

ايمان د چا دی، د مومنانو

ايمان يې نشته، چې کافران دي

په مخ که هر څو، صاحب جمال وي

ننه په زړه کې، افعي افعال وي

که زر تسبيح لولي، باور پرې مه کړه

ښځې مې واړه، د مکر جال وي

تازي چې زوړ شي، په قدر خر شي
مزرې چې زوړ شي، تر شغال بتر شي
زوړ دې دماغ، د ځوانۍ نه کا
په دا ويل دې، هر څوک خبر شي

جهان که واړه، سره اوبه شي
دا دوه بېړۍ به په ډوبه نه شي
يوه بېړيه چې څوک رښتيني وي
بله چې وړي په چا ماړه شي

چې بد اندېش وي، چې بد آموز وي
چې بد گويي لري، واړه بد روز وي
که ته لويي غواړې، لويي په چا مه کړه
نېکان په دواړه، کونه فېروز وي

چې ترس د خدای لري، مرگ يې په ياد وي
زړه به يې کله، په ظلم ښاد وي
تل به يې مټ وي، په ښو ښو چارو
مخ به يې هرکله، په عدل و داد وي

چې څوک سوگند کا، کار یې څرگند وي

سر د دروغو، زر زر سوگند وي

سوگند به خوري، چې راست گويان وي

د دروغجنو، سوگند کمند وي

چې خوی یې نه وي، صورت زیبا لري

لکه ښه لوبښی، خالي غوغا لري

ښه مخ په مثل، لوبښی د زرو دی

ښه خوی په لوبښي کې، خوږه حلوا لري

چې د تازي سره، د پټو رگ وي
کله تازي غونډې، په لار يې تگ وي
رنگ ته يې مه گوره، عمل يې گوره
که سور که سپين وي، که تور که برگ وي

چې درست په مېنک و په عنبر ډوب وي
چې په گنده گۍ ککړ شي، خوب وي
قران چې لولي، هرگوره بد کا
چې بيا په فسق و فساد معيوب وي

چې ذات يې بد وي، اصل ناپاک لري
گنده به فعل، گنده به ژواک لري
زاغ و زغن گوره، بلبل، توتي گوره
خپل خپل پرواز کا، خپل خپل خوراک لري

چې سر يې خوږ نه شي، سړی چې داغ کېږدي
هرڅوک پوهېږي، ځان ته بلا ږدي
له چا چې جنگ کېږي، روغه په زړه لره
هوبنډار په جنگ کې، د روغې ځای پرېږدي

ځينې كه وينځې وي، لکه مېرمنې وي

ځينې مېرمنې د وينځو کنې وي

عقل هنر بويه، په آدمزاد کې

مېوه چې ښه لري، قدر د ونې وي

څو دا جهان دی، دا هسې تل شي

خپل دې پردی شي، پردی دې خپل شي

د بل وي، ستا شي، په يوه دم کې

هغه چې ستا وي، هغه د بل شي

څوک چې ډوډۍ، د دهقانی خوري

خواړه د حورو، د مهمانی خوري

چې یې په ظلم خوري، واړه یې زهر شه

که شولانونه، د سلطانی خوري

خپل بد خویونه، بد خوی هنر گڼي

په ځان که خاورې وي، خاورې هم زر گڼي

په ځان چې څه وي، بل هم هغه گڼي

یو چې کافر وي، بل هم کافر گڼي

خوشحاله زور شوې، سړی چې زور شي

د مهوشانو، له مینې موړ شي

ته خو زړېږې، لا مین کېږې

زړه به دې کله ترې موړ يا سوړ شي

دا یو خو توکه د وقوف دار دی

باز د میر ښکار دی، زر د تجار دی

کتاب د چا دی؟ د دانشمند دی

ښځه د مرد ده، ښک د عطار دی

د بادشاهانو چې امرگان دي

د يوه بحر ولې شان شان دي

وياله چې لويه وي، که کم لښتی وي

اودس پاکي لره، واپه يک سان دي

د بيم په ځای کې، سړی ملا وي

چې يې اميد وي، هورته خوشحال وي

هغه په خړو اوبو نظر نه کا

چې تل يې بخره آب زلال وي

د چا چې د ننه، سینه په درد وي

دمه يې عینې په آه سرد وي

که مرد د لاندې وي، ښځه د پاسه

په دواړه توکه، ظفر د مرد دی

د ځان دښمن دی، دښمن چې یار گڼي

دښمن چې یار گڼي، مرگ دې تیار گڼي

هوبښیار به ځان، د نادان په شمار گڼي

نادان هغه دی، چې ځان هوبښیار گڼي

د خپلې خونې، دېوال که کوږ وي
د خپلې خونې، په څښتن خوږ وي
زیست و روزگار یې، په کې خوندي وي
لوبنی کالی یې، په ده کې بوږ وي

دروغ د چا دی، د کم ذات، د وږي
یا د کمزوري، په قوت لږي
چې دا یې نه وي، دروغ به ولې کا؟
دروغ چې کاندې، خوږ وي په سړي

دروغ وعده دې، په ما رښتيا لگي

ترخه د ښکليو، لکه حلوا لگي

د ښو ناوک دي، په نورو نه پسندم

پرېږده چې واړه، په زړه زما لگي

درياب چې لوی دی، هومره هوار درومي

شور و غوغا نه کا، په خو کرار درومي

سېلاب په خو خاڅکي، غږ پر کا

بقايې نه وي، په ډېر تلوار درومي

د غرونو کاني، تر حساب تېر دي
خه واره کاني، د لال په څېر دي
که اهل ووينم، زه به ترې څار شم
اهل څوک نشته، نااهل ډېر دي

دنيا څو ډېره، هومره يې غم ډېر وي
چې نه وي، نه خورې، هم يې الم ډېر وي
هستي نيستي يې، دواړه بلا دي
خوبي يې دا ده، چې ورته کم ډېر وي

د وطن ونې، چنډنې اګر دي
خاورې يې واړه، مېنګ و غنبر دي
که سرای و نورو و ته سنگېر دی
کاني يې واړه، ما ته سره زر دي

ډېر دي چې ډيرې د شيخې بوسي
ډېر دي چې می خوري، رندی کې اوسي
بنده د چا یم؟ د هغه کس یم
چې يې نیولې، تر سره یوسي

زرشوی د زرو، په حال خبر وي
چې چېرته خېژي، په کوم مقر وي
زر به په سپینو شگو کې نه مومي
شگې یې تورې، تر خاکستر وي

زورپ که بادشاه وي، که اولیا وي
د ځوانې بڼې، ځنې بلا وي
زورپ یې که هر څه، د ځان مزدور شه
د ځوانې بڼې، نوره هوا وي

زويه هغه دى، چې خوى د باز لري
لوى لوى ښكارونه، لوى لوى پرواز لري
نه خوى د چرگې، نه خوى د زاغ كا
چې ځان د غولو، خوراك ته ساز لري

ډيره دې كله، د پښتانه شي
چې د مغول په، منصب يې زړه شي
مغول كمزورى، غليم بې رحم دى
كله يې زړه وي، چې پښتون ښه شي

دیره غابونه مې، جدا جدا وایي
ځواني دې ولاړه، راته همدا وایي
چې چا ته وگورم، یا چا ته وخاندم
راته دادا وایي، کاکا، بابا وایي

سترگې چې نه وي، مخ به پساله نه شي
خوی یې چې بد شي، د خپل کاله نه شي
فهم که وکړې، دا حال به ووينې
عیب چې ډېر شي، عیب باله نه شي

سخ د هغو دی، چې بې خبر دي
بې غمه خوب کا، په خوب و خور دي
روزگار په غم دی، د خبردارو
چې په زرگونو، فکرونو سر دي

سخي که لک ورکا، وده ته کک وي
بخيل که کک ورکا، وده ته لک وي
د هغو ورکړه، په ورکړه مه نيسه
چې ورکا زړه يې، له غمه ډک وي

سړي په اصل، سره یکسان دي
که چوهرې دي، که بادشاهان دي
فرق یې په فعل، په خوی هنر و شو
ځکه دوی هسې، سره شان شان دي

سړي په خپلو، سره بې غمه وي
ونه په خپلو، ولیو محکمه وي
د چا چې نه وي، خپل زویه، وروڼه
سیالي یې کله، له سیاله سمه وي

سړي په مثل، کاني د کوه دي
په خو خو رنگه، گروه گروه دي
چې جواهر دي، په کې کم کم شته
نابود بدرنگ يې، انبوه انبوه دي

سړی چې ځوان وي، د جونو ځان وي
زور يې په څنگ کې، لکه سوهان وي
زاره که ښه کا، جونه دې نه کا
جن دې هاله کا، که دی سلطان وي

سړی چې زوړ شي، زبون په تن شي
حواس يې نور شي، په زړه هېرجن شي
لطيف خواږه دې خوري، دخول دې کم کا
که کا نوخیزه، چې پرې ميين شي

سړی چې زوړ شي، ورنځ ته جوړ شي
که ډېر هوښيار دی، په عقل بوړ شي
چې بې ايمان وي، حرص يې زيات وي
که ايمان دار وي، له هر څه موړ شي

سړی چې ولامبي، په اوبو پاک شي
سپی لا بدبوی شي، چې څو نمناک شي
احمق چې ولولي، څو کتابونه
په څه خو لوسته، یاوه کاواک شي

سړی که زور وړي، ښه زویه ځوان لري
څه به اندوه لري، څه به ارمان لري
د پلار ښه زویه، دوباره عمر دی
بد زویه پلار لره، بلا شان شان لري

سړی که وړونی شي، آواره کړونی شي
د لویو لویو، بخرو به وړونی شي
راشه په خپلو، سترگو یې وگوره
فایده یې کومه ده، سپی چې خوړونی شي

سړی هغه دی، چې نوش و نېش وي
نه بدگويي لري، نه بد اندېش وي
په هره چاره کې، همت په ځای لري
که مال و ملک لري، که خوار دروېش وي

سگان د بدر، له نوره جنگ لري
گونگت د منځکو، له بويه ننگ لري
سره زر څه نور څه دي، زرينځ څه نور دي
څه شو که بريښي، د زرو رنګ لري

سهيل چې وڅېږي، اوږي تمام شي
زېرمه د ژمي، د سر انجام شي
په اته مياشتې، هسې هوا وي
چې د ځوانانو په کې هر کام شي

شاهان بل اور دي، چې هر څه نغري

اعوان سکروټي، د اور بخري

چې يو بخري، ځان ته پرې نه ږدي

هوښيار به تل وي، واور ته ځري

شرم يې نشته، څاروي خو ډار لري

نه هومره مهر، په مور په پلار لري

فرق د سړيو، څارويو هومره دی

چې شرم مهر په خپل مقدار لري

ښځه چې ډکه شي، که ښي مار راوړي

مار ښه، نه زويه، چې ناهموار راوړي

گل چې نه رنگ لري، نه بوی ښه کاندې

ښه دا چې ونه، بوټي خار دار لري

ښځې په اصل، کړې ناسمې دي

په عقل کمې، په دين هم کمې دي

شومت يې اور دی، چې چپرته لگي

په دم پېړۍ، په دم آدمې دي

بښځې د هېچا، په رگ ریشه نه دي
خرگنده چر ده، وفا پېشه نه دي
په خپل مقصود دي، په غرض سود دي
په نورو چارو کې، همېشه نه دي

بښځې ښه څيز دي، که په مخ ښکلې وي
له موره پلاره، پاکې زوولې وي
که دا يې نه وي، زر دې په گور شي
چې نه ليدلې، نه چا کتلې وي

بښخې طرارې دي، بښخې مکارې دي
بښخې مکاری دي، بښخې طرارې دي
که هر خو یارې دي، بښخې اغیارې دي
بښخې اغیارې دي، که هر خو یارې دي

بښخې له ځایه، په عقل کمې دي
سمې به نه شي، پیدا ناسمې دي
وفا ترې مه غواړه، په یارۍ یې مه ویاړه
که دې محرمې دي، که نامحرمې دي

بنکلي هغه ده، صفت يې ښايي

په هر هر ځای يې، وگړي ستايي

هغه د بنکليو، په شماره نه ده

چې د کور ډمه يې، ستاينه وايي

ښه به ترې څه غواړې، هغه چې تل بد وي

هم په بازل بد وي، هم په ساتل بد وي

د بل علاج وشي، د خپل علاج نه شي

چې دې بدخواه شي، تر بل نه خپل بد وي

ښه خوی، بد خوی کېږي، بدخوی، ښه کېږي

په صحبتونو که څوک پوهېږي

نافه د هوږې، په بوی خوشبوی شي

حنظل شکرو سره خوږېږي

عشق چې په خپلو، موجونو سر شي

تر اباسینده، لا زورور شي

بلا یې لیرې، هر څه په مخ وړي

چې کاني بوتې، په مخه ورشي

عشقه ستا واره، چارې اوترې دي

چې زورور يې، واره بهترې دي

تر مرگه پورې، سره نظر لري

ځلمي بازونه، جونې کوترې دي

عفو کړم دې، په هر چا عام نه وي

په کس ناکس دې، دا کار مدام نه وي

کس چې خطا وکا، باندې عطا بويه

ناکس لا بد شي، چې انتقام نه وي

عمر که ډېر شي، بيا دې هفتاد شي

تر دا د پاسه، لکه رماد شي

چې د ځوانۍ، ساعت راياد شي

په هر زمان مې، پسې فرياد شي

غشي چې ډېر ولي، بڼه تيرانداز شي

چې مشق د خط کړي، وخط ته ساز شي

کار د محنت دی، د مشقت دی

ورو ورو په هر هر، هنر ممتاز شي

غشی چې راشي، په واړه تن لگي

گوره رسا لگي، که برسېرن لگي

بده خبره تر غشي بده ده

د زړه په سر باندې د مرد و زن لگي

غشی چې سم وي، گوزار پرې ښه کېږي

چې ښه سم نه وي، گوزار پرې نه کېږي

راستي په هرڅه کې، لکه سره زر ده

په لاس که زر لرې، په زر هر څه کېږي

غشى د ټينگې، لنيدې خطا شي
د نرمې سستې، گوزار رسا شي
ښه ټبره توره، په لاس کې واوري
د پخې تورې، گوزار بلا شي

غليم هوښيار ښه دى، كه مرگ دې غواړي
ډېر به تر جنگه، په آشتۍ وياړي
هوښيار چې نه دى، غليم يې مه گڼه
پرېږده په خپله، به خپل ځان وژاړي

غم به د دين خوري، چې مومنان دي

دا نور غمونه، واړه اسان خوري

چې دين يې نه وي، که په تخت کېني

ښادي يې غم ده، که بادشاهان دي

غم چې په زړه کې د دلارام لري

گرم دی که فکر، د ننگ و نام لري

چې يار يې څه وي، هسې دې دی وي

که دين د کفر، که د اسلام لري

فتني د بنځو، هرگوره ډېرې دي
په شیطاني تر، شیطانه تېرې دي
لکه لټکه، هسې ټکي لري
زهر په خوا کې، بنکلي برسېرې دي

فرزند که ښه، د سترگو نور شي
د سترگو نور شي، د زړه سرور شي
فرزند که بد شي، غاښ دې رنځور شي
غاښ چې رنځور شي، نو د امبور شي

فرزند که هرڅو، د پلار عاصي شي
چې پلار ته پرېوځي، بيا په خلاصي شي
خدای په بنده باندې، لا ډېر ميین دی
له هر گناهه په توبه خلاصي شي

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library